

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060207

DOM
2012-09-18
Stockholm

Mål nr
P 2076-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-01-30 i mål nr P 6927-11, se bilaga

KLAGANDE

R J

MOTPART

1. Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun

2. A J

SAKEN

Bygglov för tillbyggnad av enbostadshus med två takkupor på fastigheten X i Göteborgs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom, Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 8 december 2011, dnr 403-20729-2010, samt Byggnadsnämndens i Göteborgs kommun beslut den 26 oktober 2010, § 349, att bifalla bygglov för tillbyggnad avseende takkupor på fastigheten X

Dok.Id 1029488

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

R J har yrkat att det av Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun meddelade bygglovets ska upphävas.

A J och **Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun** har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har i Mark- och miljööverdomstolen åberopat samma grunder och omständigheter som vid mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden.

R J

Det är inte en fråga om bygglov av en takkupa eller två utan om en betydande tillbyggnad på befintligt hus som strider mot reglerna gällande takkupor. Tillbyggnaden bör inte betraktas som en takkupa. Det är inte rimligt att en takkupa ska få se ut på ett sådant sätt som sökanden ansökt om. Bygglovets strider tydligt mot 3 kap. 1 och 2 §§ plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL. Den ringa lutning som den platta taket kommer att få kommer att begränsa utsikten från hans fastighet. Han vidhåller att takkupan utgör en betydande olägenhet.

A J

Han motsätter sig R J:s krav på ändring. Överklagandet från R J bygger på ett missförstånd. Denne hänvisar till en felaktig bild som visar stommen i den ursprungliga sadelkupan som ska rivas och ersättas enligt beviljat bygglov med en helt annan och mindre pulpetkupa.

Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun

Det fotografi som bifogats till överklagandet visar den kupa som olovligt utförts på fastigheten och inte det lovgivna utförandet. Bygglov beviljades för en mindre takkupa i form av en taklätta samt en mindre kupa mot gatan. Utsikten över villaområdet är

opåverkad från R J:s hus långsidor och takkupa både mot sydväst och nordost. Utsikten från R J:s tre gavelfönster kommer delvis att påverkas. Den påverkan som lovet kommer att medföra för grannfastigheten kan dock inte anses vara en betydande olägenhet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Den 2 maj 2011 trädde en ny plan- och bygglag (2010:900) i kraft och den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, upphörde att gälla. Samtidigt trädde en ny plan- och byggförordning (2011:338) i kraft och den äldre plan- och byggförordningen (1987:383), ÄPBF, upphörde att gälla. Enligt punkt 2 i övergångsbestämmelserna till den nya plan- och bygglagen ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för mål och ärenden som har påbörjats före den 2 maj 2011. En motsvarande övergångsbestämmelse har meddelats i anslutning till den nya plan- och byggförordningen. ÄPBL och ÄPBF är således tillämpliga i detta mål.

Fastigheten X i Göteborgs kommun ligger inom ett område som omfattas av en stadsplan från 1967 vilken, enligt 17 kap. 4 § ÄPBL, gäller som detaljplan. Förutsättningar för att meddela bygglov inom planlagda områden anges i 8 kap. 11 § första stycket ÄPBL. Enligt bestämmelserna ska en ansökan om bygglov bifallas bl.a. om åtgärden inte strider mot detaljplanen och uppfyller kraven i 3 kap. 1, 2 och 10–18 §§ ÄPBL. Enligt 8 kap. 11 § sjätte stycket ÄPBL får bygglov lämnas för åtgärder som innebär mindre avvikelse från detaljplanen, om avvikelsen är förenlig med planens syfte.

Mark- och miljööverdomstolen gör inledningsvis den bedömningen att den ansökta tillbyggnaden uppfyller kraven i 3 kap. 1 och 2 §§ ÄPBL.

Av gällande detaljplan framgår bl.a. att fastigheten X får bebyggas med bostadshus i en våning med en högsta byggnadshöjd på fem meter.

En fråga i målet är om den ansökta åtgärden om tillbyggnad av enbostadshus med kupor strider mot detaljplanens bestämmelser om byggnadshöjd och antal våningar,

samt om en eventuell planavvikelse är att anse som en sådan mindre avvikelse som kan godtas med stöd av 8 kap. 11 § sjätte stycket ÄPBL.

Vad gäller frågan om den ansökta tillbyggnaden innebär att byggnaden överstiger tillåten byggnadshöjd gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Vid beräkning av byggnadshöjd och våningsantal ska bestämmelserna i 9 § ÄPBF tillämpas, om inte annat särskilt anges. Enligt vad som har framkommit i målet finns inget sådant särskilt angivet. Det betyder enligt 9 § andra stycket ÄPBF att byggnadshöjden ska beräknas från markens medelnivå invid byggnaden om byggnaden ligger sex meter eller mer från allmän plats. Enligt tredje stycket samma paragraf ska byggnadshöjden räknas till skärningen mellan fasadplanet och ett plan som med 45 graders lutning inåt byggnaden berör byggnadens tak.

I Boverkets Allmänna råd 1995:3, ändrade genom 2004:2, Boken om lov, tillsyn och kontroll, bilaga 3, s. 191 ff, anges bl.a. följande. Vid beräkning av byggnadshöjden utgår man från en fasad som fastslås vara beräkningsgrundande. I första hand bör detta vara ena långsidan. Vid lika fasadlängder får, med hänsyn till omgivningen, avgöras vilken fasad som ska vara beräkningsgrundande. I de fall byggnaden avviker från den traditionella grundtypen får, med hänsyn till omständigheterna, bedömas vilken eller vilka väggytor som ska vara beräkningsgrundande. Normalt bör en fasad parallell med gatans längdriktning vara beräkningsgrundande. Med fasadplan avses det plan som representerar största delen av en väggs fasadliv. Angående det 45-gradiga planet säger Boverkets Allmänna råd: ” Om större takkupor förekommer, anses 45-gradersplanet beröra taket när takkupan berörs. Taksprång utanför kupans fasadplan bör därvid inte beaktas.”

För att beräkna byggnadens höjd måste det således först fastslås vilken av byggnadens fasader som ska vara beräkningsgrundande. Den aktuella byggnaden har en rektangulär planform med sadeltak. Byggnadens nordöstra långsida är parallell med och vänd mot Hasselgatan. Denna fasad är också den fasad som ligger närmast allmän plats. Mark- och miljööverdomstolen anser utifrån dessa omständigheter att byggnadens nordöstra fasad ska fastslås vara beräkningsgrundande fasad. På denna fasad finns enligt aktuellt

bygglov en takkupa som är ca 3,2 meter bred. Kupan har en sådan storlek att den vid beräkning av byggnadshöjden ska räknas in i byggnadens tak. 45-gradersplanet berör alltså taket när takkupan berörs.

Med utgångspunkt i det valda fasadplanet, markens medelnivå invid byggnaden och det plan som med 45 graders lutning inåt byggnaden berör byggnadens tak är byggnadshöjden 6,8 meter. Den i detaljplanen tillåtna höjden är 5 meter. Den beräknade byggnadshöjden överstiger därmed tillåten höjd med 1,8 meter. Denna avvikelse kan inte anses vara en sådan mindre avvikelse som kan godtas i enlighet med 8 kap. 11 § sjätte stycket ÄPBL.

Vad gäller frågan om den ansökta åtgärden innebär att byggnadens våningsantal överstiger det som detaljplanen tillåter gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Enligt 9 § fjärde stycket ÄPBF räknas en vind där bostadsrum eller arbetslokal kan inredas som en våning, om den enligt paragrafens tredje stycke beräknade byggnadshöjden är mer än 0,7 meter högre än nivån för vindsbjälklagets översida.

Det finns två rekvisit för att en vind ska räknas som en våning. Ett av dem är att skärningslinjen mellan de för byggnadshöjden fastställda planen, ”fasadplanet” och ”45-gradersplanet”, ligger mer än 0,7 meter högre än nivån för vindsbjälklagets översida. Utifrån den ovan redovisade beräkningen av byggnadshöjden för byggnaden uppfylls detta rekvisit. På den ritning som hör till bygglovbeslutet redovisas att byggnadens vind kan inredas med bostadsrum. Utrymmet uppfyller därmed även det andra rekvisitet. Vinden ska därför räknas som en våning. Byggnaden har därmed två våningar vilket är en våning mer än vad som medges i gällande detaljplan. Inte heller denna avvikelse kan anses vara en sådan mindre avvikelse som kan godtas i enlighet med 8 kap. 11 § sjätte stycket ÄPBL.

Utifrån ovan redovisade beräkning av byggnadshöjd och våningsantal kan bygglov för sökt åtgärd inte medges med nu gällande detaljplan. Med bifall till klagandens yrkande

ska byggnadsnämndens beslut om bygglov för tillbyggnad avseende takkupor på byggnaden därför upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, tekniska rådet Maria Lotz, hovrättsrådet Margaretha Gistorp, referent, och tf. hovrättsassessorn Helen Blomberg. Avgörandet är enhälligt.

Föredragande har varit Anna Isberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-01-30
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 6927-11

KLAGANDE

R J

MOTPART

1. Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun

2. A J

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut 2011-12-08 8 i ärende nr 403-20729-2010, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för tillbyggnad av enbostadshus med två takkupor på fastigheten X i Göteborgs kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 190341

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 09:00-16:00

YRKANDEN M.M.

R J har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkar att bygglovets upphävs.
Han har åberopat samma skäl som i länsstyrelsen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen gör samma bedömning som länsstyrelsen.
Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 20 februari 2012.

Gunnar Bergelin

Hans Ringstedt

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Gunnar Bergelin, ordförande, och tekniska rådet Hans Ringstedt.